

Kącik bibliofila, czyli czytadła i cegły okulistyczne

Zawsze lubiłem czytać i z wiekiem mi to nie przechodzi. Wręcz odwrotnie, a niewielka krótkowzroczność pozwala mi obywać się bez szkielek do bliży, więc literaturę, również okulistyczną, czytam przy każdej okazji. Ostatnio niektórzy wydawcy zwrócili się do mnie z prośbą o wydanie opinii na temat książek na łamach „Kliniki Ocznej”. Będę to robił, proszony czy nie, z tym że nie planuję szczegółowych recenzji, lecz jedynie własną, subiektywną, krótką ocenę, którą każdy oczywiście może zweryfikować, czytając omawianą pozycję.

1. Objawy oczne w chorobach układowych: objawy i diagnostyka różnicowa

Jacek J. Kański, wyd. Górnicki, Wrocław 2002, str. 249, cena – 198 zł.

Dobre czytadło zarówno dla podszkolonych okulistów, jak i lekarzy ogólnych (rodziny). Charakter atlasu – kompendium – nie ułatwia nauki, stąd nie polecam początkującym okulistom, jak też „zaawansowanym”, którzy stracili kontakt z medycyną ogólną. Setki doskonałych zdjęć są główną zaletą książki, bo tekst ma wszelkie cechy depesz prasowych. Najtrudniejsza do przebrnięcia jest część trzecia „Cechy układowe a objawy okulistyczne”. Zastosowanie w niej kodu alfabetycznego nie wydaje mi się szczęśliwe, trudno przebrnąć przez nią przy pierwszym czytaniu.

2. Choroby oczu u dzieci

Anna Turno-Kręcicka, Anna Barć, Jacek J. Kański, wyd. Górnicki, Wrocław 2002, str. 351, cena – 189 zł.

Bardzo nierówna książka, również o charakterze kompendium, co autorzy sami twierdzą. Sporo dobrych zdjęć, szczególnie w rozdziałach 2-26, ale spodziewałem się więcej. Dobrym pomysłem są tablice informujące zbiorczo o przyczynach różnych nieprawidłowości. Kilka rozdziałów (np. wysoka krótkowzroczność, zapalenie nerwu wzrokowego, wady refrakcji) napisanych nieprzekonująco. Szczególnie źle mi się czytały rozdziały 28-32, dotyczące niedowidzenia, akomodacji, konwergencji, zaburzeń ruchomości i ustawienia gałek ocznych oraz oczopląsu. Ogólna ocena dostateczna, można korzystać.

W pozycji zarówno 1., jak i 2. wydawca zamieścił reklamy leków okulistycznych. Jest to niespotykane w porządnym książkach naukowych czy podręcznikach i autorzy nie powinni się na to zgodzić.

3. Ocena ocznego przepływu krwi w jaskrze

Alon Harris, wyd. Górnicki, Wrocław 2002, format broszurowy, str. 45 (w tym 11 piśmiennictwa), cena – 20 zł.

Niezwykle sympatyczny, często odwiedzający nasz kraj autor popełnił broszurkę, która mogłaby być niezłym czytadłem okulistycznym (tak na 1 godz. w tramwaju, autobusie lub pociągu), gdyby nie wyraźnie reklamowy charakter. O ile omówienie aktualnych, nowych metod analizy przepływu ocznego (czemu nie krążenia krwi w oku?) może być przydatne dla każdego pragnącego pogłębić swoją wiedzę okulistyczną, o tyle dorzolamid w leczeniu jaskry jako osobny rozdział jest grubym nadużyciem zaufania czytelnika. Bo jeżeli omawiamy wpływ leków na poprawę krążenia w oku jaskrowym – to dlaczego tylko dorzolamid? Czyżby innych nie było? Zdaję sobie sprawę z tego, że w USA, gdzie lekiem I rzutu w jaskrze są obecnie analogi prostaglandyn, należy dorzolamid ponownie zareklamować. Ale u nas – czyżby zbyt mało był rozreklamowany? Mam też dużo uwag do tłumaczenia (np. dlaczego nie został przetłumaczony cały tytuł)

i widocznego pośpiechu przy nim i samym wydaniu (np. zapomniano ponumerować część pozycji piśmiennictwa). Ogólna ocena – gdyby nie rozdział o dorzolamidzie dość dobra, a tak reklamowa cegła.

4. Jaskra. Poradnik dla pacjentów

Maria Hanna Niżankowska, wyd. Górnicki, Wrocław 2002, str. 60, cena – 25 zł.

Dla mnie rewelacja. Czytając tę napisaną pięknym językiem książkę, czuje się, że autorka opublikowała ją po przeprowadzeniu tysięcy rozmów i badań pacjentów. Bardzo dobre, czytelne rysunki, wypunktowanie i podkreślenie istotnych uwag. Polecam – poza pacjentami – wszystkim okulistom pracującym w poradniach. Znajdziemy tam szereg cennych wskazówek praktycznych doświadczonego okulisty praktyka. A poza tym nie zaskoczy was pacjent, który książkę przeczytał. Ogólnie – bardzo dobre czytadło.

5. Schepens Retinal Detachment and Allied Diseases

Charles L. Schepens, Mary Elizabeth Hartnett, Tatsuo Hirose, wyd. Butterworth – Heinemann, Boston 2000, str. 764, cena około 110 dol.

Dla czytelnika pamiętającego pierwsze wydanie sprzed 20 lat książka zyskuje i traci. Zyskiem jest prawie 50% odchudzenia (pierwsza wersja to 2 tomy, prawie 1500 stron), straty – zbyt duże skondensowanie materiału, co utrudnia niewtajemniczonym czytanie. Osobiście wolałem pierwszą wersję i jej sposób napisania – może dlatego, że na niej uczyłem się odwarstwienia siatkówki. Tym niemniej nową polecam wszystkim, którzy pragną zostać retinologami. Dojrzała, mądra książka, ale chyba tylko dla koneserów. Nie czytadło.

6. Practical aspects of ophthalmic optics

Margaret Dowaliby, wyd. Butterworth – Heinemann, Boston 2001, str. 250, cena około 55 dol.

To już czwarte wydanie tej popularnej książki. Autorka jest doktorem optometrii z Kalifornii. Aby przez nią przebrnąć, należy dobrze znać matematykę (z funkcjami) na poziomie nieco wyższym niż licealny. Moim zdaniem książka niezbędna dla wszystkich, którzy zapisują dużo okularów i dobierają soczewki kontaktowe. Stosunkowo niewiele wzorów, dużo wiadomości ogólnych praktycznych, np. komu i dlaczego powinniśmy zapisać takie, a nie inne okulary itp. Nowe dla okulistów rozdziały, np. o ramkach okularowych, ich doborze, roli, budowie itp. Napisana bardzo przystępnym językiem, ale nie czytadło, tylko poważna pozycja do nauki. Moim zdaniem jedna z pierwszych na liście do szybkiego polskiego wydania.

7. Age – Related Macular Degeneration. Current Treatment Concepts

Wydanie zbiorowe pod redakcją W. E. Alberti, G. Richard, R. H. Sagerman, Springer – Verlag, Berlin 2001, str. 207, cena około 80 euro.

Leczenie AMRD (lub AMD) to hit okulistyki ostatnich lat. Dobrze, że oprócz terapii fotodynamicznej, tak mocno i przesadnie reklamowanej, można przeczytać o innych metodach. Co prawda, książka głównie omawia radioterapię, przedstawiając wieloletnie, randomizowane z podwójną ślepą próbą badania, ale nie tylko. Do przeczytania dla wszystkich pierwsze dwa rozdziały (76 stron), dla fachowców zainteresowanych pozostałe. Dobra książka, polecam.

Andrzej Stankiewicz